

Positionspapper antirasistisk värdegrund och praktik

Antagen av årsmötet 170422

Bakgrund

I flera år har vår organisation jobbat för att bredda vår medlemsbas och styrelsen har uttalat en önskan om att ha en mångfald av personer bland medlemmar och personal. De senaste två åren har frågan om antirasism aktualiserats i våra egna diskussioner men även under påverkan av samhällsdebatten där rasistiska tankegångar fått spridning i offentligheten i samband med uppmärksammandet av sexuella trakasserier, våldtäktsfall och annat våld mot kvinnor.

Under medlemsdagen och extra årsmötet i oktober förra året hade vi ett särskilt samtal kring dessa frågor och bjöd in en expert, Wendy Francis, från Interfem, för att prata om både den vardagliga och den strukturella rasismen och hur den kan bekämpas. I samband med det fick styrelsen i uppgift att se över vårt antirasistiska arbete och praktik. Som ett resultat bildades en arbetsgrupp av ett antal medarbetare på kansliet med särskilda kunskaper i dessa frågor för att hålla detta levande i organisationen men också för att ta fram ett ställningstagande med ett antal att-satser som vi nu vill presentera inför årsmötet. Vi vill på det här sättet uppmärksamma dessa utmaningar i vår organisation och sprida denna kunskap bland medlemmar och personal samt genom att anta detta ställningstagande påbörja vår resa mot en antirasistisk värdegrund och praktik jämte den feministiska.

Vi tror att i dessa tider då den aggressiva anti-feminismen nästan alltid ger rasistiska svar på patriarkala problem krävs det ett ställningstagande av oss för att fortsätta att vara relevanta i kampen för en jämställd värld utan våld.

Vår analys och position

MÄN – på väg mot en antirasistisk värdegrund och praktik

Vi i MÄN arbetar för lika fri- och rättigheter och möjligheter för alla och utifrån deras förutsättningar, oavsett kön eller ursprung. Vår analys av makt är *intersektionell*, vilket innebär att vi utgår från att maktstrukturer samverkar och att människor ges olika för- och nackdelar i olika sammanhang beroende på deras position i dessa maktstrukturer. Vårt huvudsakliga fokus är på kopplingen mellan maskulinitet(er) och våld med jämställdhet som mål men för att uppnå detta är det nödvändigt att förstå hur rasism, klass, funktionsnormer, heteronormativitet samt liknande maktordningar spelar in.

Address Pipersgatan 33
SE-112 26 Stockholm, Sweden
Phone +46 (0)8 17 82 00
Fax +46 (08) 17 83 00

info@mfj.se
www.mfj.se
Pg 59 05 17-9
Org nr 876 543-2100

FÖR JÄMSTÄLLDHET. MOT VÅLD.
REDEFINING MASCULINITY.

Rasism – så som vi förstår den

I Sverige är antirasism och rasism begrepp som förstås väldigt olika beroende på vem du frågar. Med rasism avser MÄN både ett idésystem och en maktordning som växte fram med *kolonialismen* i slutet av 1400-talet. Detta är ingenting som Sverige har stått utanför utan något som Sverige var delaktigt i och som på många sätt präglar oss än idag.

Idag talas det främst om rasism i form av *kulturrasism* där idéer om kultur har ersatt föreställningar om biologisk ras. Kultur används, i likhet med ras, som förklaringsmodell för att tillskriva vissa ”inneboende” egenskaper till specifika individer eller grupper. Även om *rasbiologin* – rasismens vetenskapligt sanktionerade uttryck – har förlorat legitimitet efter Förintelsen, avkoloniseringen, medborgarrättsrörelsens segrar i USA och apartheids fall, så lever rasistiska idéer idag kvar i andra former. Rasism är dock inte bara en idé utan precis som könsmaktordningen en maktordning och struktur där idéer och praktik växelverkar, så att systemet lever vidare.

Sverige som nation har alltid varit mångkulturellt och präglat av migration. På grund av nationalromantikens och rasbiologins ställning i Sverige har dock *svensket* varit intimt kopplat till *vithet* och är det än idag. Vithet har inte bara med hudfärg att göra. Det är också förknippat med makt och status: därför har vilka som ansetts vara vita förändrats över tid och beroende på sammanhang. På samma sätt som mannen är norm och strukturellt överordnad i Sverige, så är vitheten också norm (vithetsnorm) och överordnad. Människor som inte lever upp till normen för vithet *rasifieras*. Med rasifiering menas en social process där människor på grund av sitt utseende, språk, namn, religiösa uttryck etcetera blir tillskrivna en viss grupptillhörighet och egenskaper, som förknippas med denna utifrån föreställningar om ras och kultur¹.

Rasism, den postkoloniala världen och könsförtryck

Rasism påverkar hur vi förstår könsförtryck. I Sverige och Europa är idéer om att *Vi* är moderna och upplysta centrala för bilden av vad det innebär att vara svensk eller europeé. I det ingår även att *De andra* inte är det. Ord som ”u-land” är ett bra exempel på detta. Att infrastruktur, utbildning och industri kan vara olika mycket utbyggd i olika länder är självklart, men synsättet att De andra ska civiliseras/utvecklas var den föreställning som legitimerade kolonialismen i Afrika, Oceanien, Amerika och Asien såväl som på Grönland och i Sápmi².

Sverige är en del av en postkolonial värld. Det betyder inte att kolonisering inte förekommer idag, men att relationerna mellan länder och människor, gränser, handels- och kulturutbyte, regler för migration, hierarkier mellan kulturer med mera är djupt präglade av de europeiska staternas erövring av länder i Afrika, Asien, Oceanien och Amerika såväl som av den internationella slavhandeln.

Address Pipersgatan 33
SE-112 26 Stockholm, Sweden
Phone +46 (0)8 17 82 00
Fax +46 (08) 17 83 00

info@mfj.se
www.mfj.se
Pg 59 05 17-9
Org nr 876 543-2100

**FÖR JÄMSTÄLLDHET. MOT VÅLD.
REDEFINING MASCULINITY.**

Koloniseringen av dessa länder motiverades i hög grad med att det var ett civiliserande uppdrag – att det var den ”den vite mannens börda” att civilisera De andra, de ”ociviliserade”. Den förståelsen av De andra präglar även synen på relationer mellan könen. Till exempel i dagens debatter om integration villkoras minoritetssvenskars deltagande i samhället på samma sätt som kvinnors rättigheter villkorats och villkoras. Kvinnor är villkorat välkomna på manliga arenor utifrån manliga premisser, på samma sätt som rasifierade är villkorat välkomna utifrån majoritetssamhällets premisser.

Det finns många exempel i dagens debatt kring sexuella trakasserier och uppmärksammade våldtäktsfall där en patriarkal kultur hos *De andra* särskilt betonas och på så sätt osynliggörs patriarkal kultur och praktik inom den egna gruppen. Vi som organisation bör synliggöra och motverka denna form av rasistiska strategier som syftar till att göra sexism och mäns våld synonymt med *De andra* till exempel migranter/flyktingar/ensamkommande/de som rasifieras.

Vårt ställningstagande

MÅN menar att:

Rasism(er) och könsmaktsordning(ar), är maktordningar som samverkar och därför bör analyseras i samverkan.

Det feministiska och våldsförebyggande arbetet som MÅN bedriver bör därför vara antirasistiskt och ta hänsyn till hur rasistiska och sexistiska ordningar samverkar.

Systematiskt betonande av en patriarkal kultur hos ”de andra” är en strategi för att osynliggöra patriarkal kultur inom den egna gruppen. MÅN som organisation bör synliggöra och motverka denna form av rasistiska strategier som syftar till att göra sexism och mäns våld synonymt med ”de andra” till exempel migranter/flyktingar/ personer som rasifieras.

Levda erfarenheter av förtryck och marginalisering är en specifik kompetens och bör värderas som andra kompetenser som anses viktiga i till exempel en rekryteringsprocess. MÅN, behöver öka närvaron av denna kompetens vad gäller levda erfarenheter av rasism.

För att leva upp till vår antirasistiska värdegrund och praktik behöver kunskapen om rasism och införlivad rasism breddas och fördjupas inom organisationen.

Den som tillhör en minoritet får aldrig användas som alibi för mångfald, ett antirasistiskt arbete måste genomsyra organisationen som helhet och bestå i såväl teoretisk kunskap och praktisk tillämpning i metodmaterial, kommunikation, styrelsearbete, rekrytering etc.

**Address Pipersgatan 33
SE-112 26 Stockholm, Sweden
Phone +46 (0)8 17 82 00
Fax +46 (08) 17 83 00**

**info@mfj.se
www.mfj.se
Pg 59 05 17-9
Org nr 876 543-2100**

**FÖR JÄMSTÄLLDHET. MOT VÅLD.
REDEFINING MASCULINITY.**

Sverige är en del av den rika världens centrum och våra relationer till omvärlden är direkt präglade av svensk och europeisk kolonialism.

Ingen bär skuld för ärvda privilegier, men alla har ett ansvar för den makt de har. Liksom män lyfts i vårt arbete som den grupp som kan göra stor skillnad för att motverka stereotypa maskulinitetsnormer då det huvudsakligen är de som bidrar till dess fortlevande kan de som innehar en privilegierad position till följd av sin vithet uppmuntras att synliggöra detta och motverka rasism och marginalisering, särskilt i de rum och miljöer där personer som rasifieras exkluderas eller där deras röster inte räknas på samma sätt.

Även den som inte själv agerar sexistiskt eller rasistiskt kan gynnas av att andra gör det och har därför ett ansvar för att säga ifrån när så sker.

1 "En kultur skapas utav värden som medlemmar värnar om, alltså normer som man följer samt saker som de skapar." - Anthony Giddens 1994

2 Avser de traditionellt samiska områdena i Sverige, Ryssland, Norge och Finland.

**Address Pipersgatan 33
SE-112 26 Stockholm, Sweden
Phone +46 (0)8 17 82 00
Fax +46 (08) 17 83 00**

**info@mfj.se
www.mfj.se
Pg 59 05 17-9
Org nr 876 543-2100**